

Posicionament de la Confederació Empresarial Andorrana respecte del document Horitzó 23 (H23)

La Confederació Empresarial Andorrana (CEA) ha analitzat el pla d'acció del Govern per al període 2020-2023 recollit en el document *Horitzó 23 (H23)*, presentat pel cap de Govern als agents econòmics i socials en la reunió mantinguda el 30 de juliol, i -tal i com es va comprometre aquell dia- en fa la valoració següent:

La CEA valora positivament la capacitat de l'Executiu de posar sobre la taula un pla sistemàtic, estructurat i coherent per abordar els reptes que es presenten en l'escenari condicionat per la pandèmia SARS-CoV-2. Més enllà de la capacitat de reacció, es **constata que diverses de les línies mestres del pla d'acció formaven part de demandes de la patronal reiterades en diverses ocasions** o bé de propostes ja recollides en el programa acordat per les forces que conformen la majoria parlamentària des de la primavera el 2019.

En aquest sentit, la CEA espera que **de la mateixa manera que el Govern ha demostrat certa capacitat de reacció per readaptar el seu full de ruta, tingui la mateixa capacitat d'implementar-lo**, especialment tenint en compte que diverses qüestions previstes en l'*H23* ja eren prioritats de país amb anterioritat a la crisi sanitària i econòmica actual. Malgrat el vot de confiança inicial, i tenint en compte l'experiència prèvia, des de la patronal es contempla amb un cert escepticisme la capacitat del sector públic en el seu conjunt per reorientar els equips, les dinàmiques de treball, els processos i la reglamentació a aquestes noves prioritats.

Més enllà d'una valoració positiva global, la CEA vol fer les següents aportacions al pla d'acció, agrupades en observacions de caràcter general o transversal i observacions de caràcter particular o sectorial:

Observacions de caràcter transversal

1. **Participació dels agents econòmics i socials:** El document preveu un sistema de governança -és a dir, d'implementació i control efectiu d'aquesta implementació- que es limita exclusivament a l'estructura interna de l'Executiu. Tot i entenent que aquesta estructura de governança interna és necessària, la CEA considera que també seria imprescindible establir un mecanisme de participació, seguiment i consulta permanent amb els agents econòmics i socials; especialment tenint en compte la naturalesa dinàmica del pla d'acció.
2. **Continuïtat del projecte Marca Andorra:** El pla d'acció H23 és un document que, pel seu contingut, es pot considerar àmpliament alineat (o *on brand*) amb els principis rectors de l'informe sobre la Marca Andorra elaborat el 2019 per una consultora independent a iniciativa de la CEA i amb la participació i finançament de diversos actors privats i públics. Donar continuïtat al projecte Marca Andorra ja era una prioritat abans de la Covid-19 i ho és encara més en aquest escenari, que precisa de reposicionaments estratègics i de redefinició de prioritats. Des de la CEA (i així s'ha defensat en el grup de treball constituït a tal efecte) s'aposta per designar una persona responsable de desenvolupar el projecte Marca Andorra que depengui dels serveis del cap de Govern i que compti amb un òrgan de seguiment i supervisió amb la participació de la Confederació.
3. **Flexibilitat en la política d'inversions:** Des de la CEA es comparteix la necessita de trobar un equilibri entre el control necessari del dèficit públic i una política d'inversions que garanteixi el creixement i la transformació de l'economia. Evidentment, una redefinició de les prioritats també comporta una reorientació de la inversió pública. Tot i així -i especialment tenint en compte la naturalesa evolutiva de la situació- la patronal considera que el Govern no ha de tancar la porta a recuperar abans del previst alguns projectes -com les infraestructures viàries o el Museu Nacional- que han quedat ajornats. Així

mateix, qualsevol projecte d'infraestructures requereix d'uns treballs previs de planificació que es podrien seguir duent a terme amb un cost perfectament assumible. Així mateix, també es pot replantejar el finançament de determinades infraestructures per la via de les concessions administratives, qüestió estretament relacionada amb la revisió global de la llei de contractació pública que està duent a terme l'Executiu.

4. **Posicionament estratègic per a la fiscalitat:** La CEA considera que en l'entorn actual presentar-se com un país de fiscalitat homologable i moderada és necessari, però no suficient. En aquest sentit, cal un posicionament estratègic per determinar quin és el marc més atractiu per a les inversions i residents que es volen atreure, així com per al desenvolupament de determinats sectors. Cal definir aquest posicionament, tenir la capacitat d'adaptar-lo a l'evolució (i de preveure els canvis futurs) i promocionar-lo en els canals adequats.

5. **Presència de la política cultural i educativa:** La CEA considera que l'H23 també hauria de contemplar iniciatives i línies estratègiques en matèria de Cultura i Educació. En el primer cas, perquè contribuiria a potenciar una identitat nacional diferenciada, que és un dels elements claus tant del projecte Marca Andorra com -al nostre entendre- de qualsevol pla estratègic de país. A més, és necessària una certa coordinació de les diverses iniciatives i ofertes culturals desenvolupades per les diverses administracions públiques i pel sector privat. En el segon cas, perquè la formació és indispensable tant per millorar el teixit productiu existent com per potenciar la diversificació: Cal seguir treballant per millorar els sistemes educatius existents, per potenciar -encara més- la implantació d'escoles privades internacionals i per augmentar de forma significativa la presència de l'anglès a tots els sistemes educatius.

Observacions de caràcter sectorial

6. ***Una aposta per la mobilitat sostenible (2)***: Cal posar l'èmfasi en la integració de totes les modalitats de transport: Des de les línies d'autobusos nacionals i parroquials, fins a la bicicleta elèctrica o altres modalitats de transport que poguessin sorgir. D'altra banda, es podria integrar aquest sistema amb els forfaits de transport per cable de les estacions d'esquí.
7. ***Reforçar la promoció d'Andorra com a destí per a esportistes professionals (4.1)***: En aquest punt caldria garantir un bon alineament i sinèrgies positives entre els esportistes professionals residents al país, la seva col·laboració amb l'esport nacional, la seva implicació en la promoció del país i el desenvolupament d'esdeveniments esportius -professionals i amateurs- de ressò internacional i repercussió turística.
8. ***Impulsar les polítiques d'habitatge (5.6)***: La CEA considera que la millor política d'habitatge és garantir l'eficiència del mercat, reduint els intervencionismes i millorant els mecanismes d'informació i de transparència. La manca d'habitatge de lloguer -que es troba en la base de la dificultat per accedir a l'habitatge- s'ha de resoldre incentivant aquest mercat i no sobre-regulant-lo o afegint inseguretats jurídiques a l'inversor. D'altra banda, caldria replantejar l'actual Taula d'Habitatge i separar clarament dues qüestions: L'eficiència del mercat d'habitatge, per una banda; i les polítiques socials -molt necessàries- adreçades a aquelles persones que tenen dificultats per accedir a un habitatge, de l'altra.
9. ***Crear una zona franca per afavorir nous models de negoci (e-commerce) (8.2)***: Es tracta de dues qüestions importants, però no necessàriament coincidents: D'una banda, la zona franca pot tenir (i ha de tenir) altres objectius més enllà de facilitar la logística del comerç online; en aquest sentit, seria important disposar d'una estratègia per avaluar tot el seu potencial. De l'altra, la qüestió de l'e-commerce requereix d'altres instruments tant o més importants que una zona franca:

- a. Millorar substancialment els tràmits duaners i la burocràcia per a aquelles empreses que ja fan comerç online.
 - b. Crear una plataforma de venda online conjunta per a tot el comerç del país: Vista la dimensió reduïda del mercat i l'elevat cost de posicionament d'aquestes plataformes, entenem que s'hauria de tractar d'una plataforma única nacional, amb gestió privada i subvenció pública.
 - c. Creació d'una aplicació (app) per al comerç online, prèvia posada en funcionament de la plataforma.
 - d. Estratègia de digitalització per al comerç que tingui com a objectiu mantenir i fidelitzar el client presencial gràcies a les eines digitals; perquè l'objectiu del comerç andorrà no pot ser convertir-se en proveïdor de les grans plataformes de comerç digital.
10. **Simplificar la tramitació per a la creació d'empreses (8.3):** En la creació d'empreses i la política d'inversió estrangera juga un paper molt important el conjunt de mecanismes de control i de burocràcia. En aquest sentit es proposa la creació d'un filtre únic de país, que garanteixi que un cop s'ha superat aquest filtre (que podria ser el de la UIFAND) ja no sigui necessari passar altre filtres.
11. **Fomentar el consum local entre la població nacional d'Andorra (10.3):** Caldria acabar amb el greuge comparatiu que suposa per al comerç andorrà el mecanisme de recuperació de l'IVA dels països veïns (l'anomenat *tax-free*). En aquest sentit, la proposta de la CEA passa per (cronològicament):
- a. Automatitzar i facilitar la declaració de l'IGI a l'entrada a Andorra, amb un mecanisme tan simple com el DIVA existent a la duana espanyola.
 - b. Eliminar la franquícia de viatgers amb *tax-free* (actualment situada en 300 euros), per assimilar-la a la possibilitat de fer *tax-free* des del primer euro existent als països veïns. En contrapartida es podria augmentar la franquícia de viatgers sense *tax-free* dels 600 euros actuals a 900 euros, per equiparar-la amb la franquícia general que apliquen els veïns.

- c. Dur a terme una campanya de conscienciació, inspecció i control.
12. ***Nova orientació de la política turística (11)***: Cal incidir en una concertació amb els Comuns perquè les diferents ofertes no es superposin, garantint que cada parròquia té els seus atractius diferenciats.
13. ***Nova orientació de la política comercial***: Es troba a faltar en el pla d'acció un apartat específic sobre la necessària concertació entre el sector públic i el sector privat per reposicionar l'oferta comercial del país, transformar l'experiència del client i incidir en la qualitat.
14. ***Potenciar l'ús de l'aeroport Andorra-La Seu (13.2)***: Reprerent el posicionament de la CEA en aquesta qüestió, cal donar prioritat a l'aeroport d'Andorra-La Seu i negociar amb el govern espanyol la creació d'una terminal internacional seguint el models dels aeroports de Basilea o Ginebra, i la construcció d'una infraestructura (ja sigui una llançadora o carretera franca) entre Andorra i l'aeroport.
15. ***Implantar una taxa turística finalista (16.3)***: La CEA considera que els ingressos per aquesta taxa també haurien de servir, en part, per finançar el desenvolupament del projecte Marca Andorra.
16. ***Aliances pel canvi (20)***: Tot i que la prioritat immediata és maximitzar l'impacte positiu de la participació d'Andorra a la Secretaria General Iberoamericana, caldria preveure també una major implicació del país en les activitats de l'Organització Internacional de la Francofonia.